

Sygn. akt I ACa 627/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 lipca 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Andrzej Szewczyk
Sędziowie:	SSA Anna Kowacz-Braun (spr.) SSA Jerzy Bess
Protokolant:	st.sekr.sądowy Katarzyna Wilczura

po rozpoznaniu w dniu 9 lipca 2014 r. w Krakowie na rozprawie
sprawy z powództwa **(...) Spółki jawnej (...), (...)** z siedzibą
w B.

przeciwko **M. G.**

o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Nowym Sączu

z dnia 19 grudnia 2013 r. sygn. akt I C 1259/13

1. oddala apelację;

2. zasądza od pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 3.711zł (trzy tysiące siedemset jednaście złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt I ACa 627/14

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 19 grudnia 2013 r. Sąd Okręgowy w Nowym Sączu pozbawił wykonalności nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym wydany przez Sąd Okręgowy w Nowym Sączu w dniu 8 lutego 2013 r. w sprawie I Nc 2/13 zaopatrzonej w klauzulę wykonalności w dniu 28 marca 2013 r., zasądzający od strony powodowej na rzecz pozwanej kwotę 560.079,78 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 17 kwietnia 2009 r. do dnia zapłaty wraz z kosztami postępowania w kwocie 7.200 zł – w zakresie należności głównej ponad kwotę 367.203,09 zł, kosztów procesu w

kwocie 7.200 zł oraz odsetek z tytułu opóźnienia w zapłacie od kwoty 560.079,78 zł za okres od 17 kwietnia 2009 r. (punkt I) oraz zasądził od pozwanej na przez strony powodowej kwotę 14.276 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Powyższy wyrok zapadł w oparciu o następujące ustalenia faktyczne. Prawomocnym nakazem zapłaty z dnia 8 lutego 2013 r. w sprawie o sygn. I Nc 2/13 Sąd Okręgowy w Nowym Sączu nakazał stronie pozwanej (...) spółka jawna (...),(...)w B. zapłatę M. G. kwoty 560.079,78 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 17 kwietnia 2009 r. do dnia zapłaty wraz z kosztami postępowania w kwocie 7.200 zł i po zaopatrzeniu go w dniu 28 marca 2013 r. w klauzulę wykonalności, tytuł wykonawczy został wydany M. G.. Na wniosek pozwanej M. G. w sprawie egzekucyjnej o sygn. Km 1661/13 postanowieniem z dnia 2 kwietnia 2013 r. komornik sądowy przy Sądzie Rejonowym w Legionowie L. C. przyznał pozwanej jako wierzycielowi koszty zastępstwa radcowskiego w postępowaniu egzekucyjnym w wysokości 1.800 zł. i równocześnie pismami z tego samego dnia, Komornik zawiadomił stronę powodową o zajęciu jej dwóch rachunków bankowych w (...) S.A. i Banku (...) S.A. i zakazie wypłat z nich, a także zajęciu wierzytelności z tytułu nadwyżki podatku za 2012 r. - obejmując egzekucją należność główną w kwocie 560.079,78 zł wraz z odsetkami na dzień 2 kwietnia 2013 r. na kwotę 288.648,24 zł oraz dalszymi odsetkami w wysokości 199,48 zł dziennie, a także kosztami procesu (7.200 zł), kosztami zastępstwa w egzekucji (1.800 zł), opłatą egzekucyjną i wydatkami gotówkowymi. W dniu 9 kwietnia 2013 r. strony zawarły ugodę, na mocy której m.in. ustaliły w jej § 3, iż M. G. zwalnia (...) spółka jawna (...), (...) z długu stwierdzonego tytułem wykonawczym w zakresie ponad kwotę stanowiącą różnicę pomiędzy kwotą 400.000 zł a opłatą egzekucyjną i innymi kosztami egzekucyjnymi (pkt 1), a nadto zobowiązuje się do złożenia w dniu 10 kwietnia 2013 r. wniosku o umorzenie egzekucji w zakresie ponad kwotę stanowiącą różnicę pomiędzy kwotą 400.000 zł a opłatą egzekucyjną i innymi kosztami egzekucyjnymi (pkt 2), przy czym w terminie do 17 kwietnia 2013 r. pozwanałoży powodowej spółce oświadczenie o sposobie zaliczenia (na należność główną lub odsetki lub koszty procesu i koszty egzekucyjne) kwoty przypadającej jej z wyegzekwowanej kwoty 400.000 zł, a nie objętej zwolnieniem wskazanym w pkt 1 (pkt 3). Równocześnie ustaliły, iż zawarta ugoda wyczerpuje wszelkie wzajemne roszczenia, które powstały lub mogą powstać w przyszłości ze zdarzeń, które miały miejsce do dnia jej zawarcia (§ 4 pkt 2 ugody). Spółka (...) oświadczyła ponadto, że akceptuje wyegzekwowanie kwoty 400.000 zł na poczet opłaty egzekucyjnej i innych kosztów egzekucji oraz na poczet części należności stwierdzonej tytułem wykonawczym w postaci nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Okręgowy w Nowym Sączu z dnia 8 lutego 2013 r. w sprawie o sygn. I Nc 2/13 i w tym zakresie uznaje tę kwotę za należną zgodnie z tytułem wykonawczym i bezsporną pomiędzy stronami ugody. Pozostałe, formalne warunki skuteczności ugody zostały spełnione. Postępowanie egzekucyjne w sprawie o sygn. Km 1661/13 zostało zakończone w dniu 12 kwietnia 2013 r. wskutek zapłaty, w związku zaś z ograniczeniem egzekucji do kwoty 400.000 zł tytuł wykonawczy został zwrócony wierzycielowi. Postanowieniem z dnia 12 kwietnia 2013 r. koszty niezbędne do celowego przeprowadzenia egzekucji w sprawie o sygn. Km 1661/13 Komornik ustalił ostatecznie na kwotę 30.996,91 zł. Wezwania ze strony powódki do wystawienia korekty faktury, wynikającej z zawartej ugody, a także wydania tytułu wykonawczego na podstawie którego prowadzona była egzekucja, pozostały bez odzewu.

W oparciu o powyższe okoliczności faktyczne Sąd pierwszej instancji stwierdził, że skoro postępowanie egzekucyjne na podstawie niekwestionowanej części tytułu wykonawczego zakończyło się w dniu 12 kwietnia 2013 r. wobec wyegzekwowania należności - w części zakreślonej ograniczoną do kwoty 400.000 zł egzekucją, a objęte tytułem świadczenie nie zostało całkowicie zaspokojone, zastosowanie w sprawie znajdowały przepisy art. 816 § 1 k.p.c. oraz § 53 i § 148 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 marca 1968 r. w sprawie czynności komorników (Dz.U. Nr 10, poz. 52 ze zm.), zgodnie z którymi organ egzekucyjny zaznacza na tytule wykonawczym wynik egzekucji, wskazując w jakim zakresie dokonane wpłaty zostały zaliczone na odsetki i koszty, sam zaś tytuł wykonawczy zwraca wierzycielowi. Sąd wskazał, że zwrot tytułu wykonawczego zaopatrzonego we wskazaną wyżej wzmiankę umożliwia wierzycielowi ponowną egzekucję o tę część świadczenia, która - wskutek ograniczenia egzekucji przez wierzyciela - nie została ostatecznie nią objęta, podczas gdy w zakresie, w jakim świadczenie zostało wyegzekwowane, tytuł ten nie podlega ponownemu wykonaniu (tytuł ten zatrzymuje się w aktach). Sąd wyjaśnił, że powyższe jest konsekwencją zasady, zgodnie z którą tytuł wykonawczy jest wydawany wierzycielowi tylko raz, stanowiąc podstawę do prowadzenia egzekucji, aż do chwili jego całkowitego zaspokojenia - w granicach w jakich nie doszło do przedawnienia jego wykonania (art. 125 § 1 k.c.) i z tego względu przyjmuje się, że dłużnik może żądać pozbawienia tytułu wykonawczego

wykonalności do czasu zanim zostanie on zrealizowany w całości (zastosowanie art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. uwarunkowane jest wykazaniem, że po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane). Sąd pierwszej instancji stwierdził, że zobowiązanie objęte spornym tytułem wykonawczym wygasło w całości w chwili, kiedy strona powodowa spełniła świadczenie na rzecz wierzyciela w kształcie określonym ugodą z dnia 9 kwietnia 2013 r., w której doszło do rezygnacji z części pierwotnego zobowiązania. Zobowiązanie to nie mogło być zatem objęte ponowną egzekucją, stanowiąc zarazem podstawę roszczenia z art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. Sąd wskazał, że skoro w postępowaniu egzekucyjnym wyegzekwowano kwotę 400.000 zł, zaliczoną na poczet opłaty egzekucyjnej i innych kosztów egzekucji oraz na poczet części należności stwierdzonej tytułem wykonawczym, to uzasadnionym było pozbawienie wykonalności tego tytułu w części dotyczącej należności głównej przekraczającej kwotę 367.203,09 zł, stanowiącą różnicę między kwotą 400.000 zł, a kwotami ustalonymi tytułem opłaty egzekucyjnej (30.996,91 zł) i innymi kosztami egzekucyjnymi (1.800 zł) - a także kosztów procesu w kwocie 7.200 zł oraz odsetek z tytułu opóźnienia w zapłacie od kwoty 560.079,78 zł za okres od 17 kwietnia 2009 r. do dnia zapłaty. O kosztach Sąd orzekł na zasadzie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., wskazując, że na kwotę 14.296 zł złożyły się: opłata od pozwu w wysokości 9.644 zł, opłata za czynności pełnomocnika (3.600 zł), ustalona na podstawie § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r., poz. 490); opłaty skarbowe od pełnomocnictw (34 zł), a także zwrot kosztów dojazdu pełnomocnika strony powodowej z B. do N. w kwocie 998 zł (przy przyjęciu średnio 598 km w jedną stronę i uwzględnieniu stawki zwrotu kosztów podróży samochodem osobowym za 1 km jazdy). Z uwagi na wyznaczoną godzinę rozprawy (godz. 14.15), za nieuzasadnione uznał jedynie Sąd wydatki związane ze zwrotem kosztów noclegu pełnomocnika strony powodowej.

Apelację od powyższego wyroku wywiodła pozwana, zaskarżając go w całości. Skarżąca zarzuciła naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez wyciągnięcie wniosków sprzecznych ze zgromadzonym materiałem dowodowym i przyjęcie, że istnieje możliwość prowadzenia przez nią egzekucji przeciw stronie powodowej na podstawie tytułu wykonawczego mimo zawarcia przez strony ugody i dokonania zapłaty przez stronę powodową na jej rzecz należności objętej tą ugodą oraz złożenia przez strony oświadczeń, że ugoda wyczerpuje wzajemne roszczenia. Zarzuciła nadto naruszenie art. 840 § 1 pkt 2 k.c. przez przyjęcie, że istnieją podstawy do pozbawienia wykonalności nakazu zapłaty, mimo że strony zawarły ugodę w dniu 9 kwietnia 2013 r., na podstawie której strona powodowa dokonała zapłaty i strony zgodnie oświadczyły, że ugoda ta wyczerpuje wszelkie wzajemne roszczenia, co powoduje brak faktycznej możliwości prowadzenia przez pozwaną wobec strony powodowej postępowania egzekucyjnego na podstawie spornego tytułu wykonawczego i powinno prowadzić do oddalenia powództwa. Wskazując na powyższe zarzuty wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku przez oddalenie w całości powództwa.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja jest bezzasadna.

Skarżąca błędnie zarzuca naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. w sytuacji, gdy nie kwestionuje ani oceny dowodów, ani ustalonego na ich podstawie stanu faktycznego, a jedynie ocenę prawną bezspornych między stronami faktów.

W istocie apelacja pozwanej sprowadza się do twierdzenia, iż zawarcie między stronami ugody w dniu 9 kwietnia 2013 r. i wykonanie nałożonych na jej mocy na stronę powodową zobowiązań spowodowało brak faktycznej możliwości prowadzenia przez nią wobec strony powodowej postępowania egzekucyjnego na podstawie spornego tytułu wykonawczego i że okoliczność ta przesądza o braku zasadności roszczenia dochodzonego pozwem. Twierdzenie to oparte jest jednak na błędnych założeniach. Skarżąca nie zauważa bowiem, że ani wygaśnięcie zobowiązania stwierdzonego tytułem wykonawczym w inny sposób niż jego wyegzekwowanie w toku egzekucji ani nawet umowne zobowiązanie się do nieegzekwowania tego zobowiązania nie uniemożliwia jego dalszego dochodzenia na podstawie tytułu wykonawczego, który nie został w całości zrealizowany w toku egzekucji.

Zasadą postępowania egzekucyjnego jest, że w jego toku nie bada się zasadności ani wymagalności zobowiązania stwierdzonego tytułem wykonawczym (art. 804 k.p.c.). Jego byt opiera się wyłącznie na istnieniu tytułu wykonawczego (art. 776 k.p.c.) oraz wniosku wierzyciela, ewentualnie zleceniu sądu lub żądaniu właściwego organu (art. 796 k.p.c.). Wygaśnięcie zobowiązania nie uniemożliwia prowadzenia egzekucji, nawet jeśli dłużnik przedłoży niebudzące wątpliwości dowody, iż spełnił zobowiązanie lub iż wierzyciel udzielił mu zwłoki. Okoliczność tego rodzaju powoduje jedynie chwilowe wstrzymanie egzekucji, a jego podjęcie zależy wyłącznie od woli wierzyciela (art. 822 k.p.c.). Fakt, że strony zawarły ugodę, ograniczającą pierwotne zobowiązanie powodowej spółki oraz że zobowiązanie ukształtowane ugodą zostało wykonane, nie ma zatem żadnego wpływu na możliwość dochodzenia w postępowaniu egzekucyjnym obowiązku nadal objętego tytułem wykonawczym. Jedynie wyegzekwowanie całości wierzytelności stwierdzonej tym tytułem przez organ egzekucyjny powoduje niemożność dalszego prowadzenia postępowania egzekucyjnego, gdyż wówczas wynik egzekucji zostanie zaznaczony na tytule, zaś sam tytuł zatrzymuje się w aktach (art. 816 § 1 k.p.c.).

Również nawet gdyby przyjąć, iż zawarcie ugody i oświadczenie pozwanej, że uгода wyczerpuje jej roszczenia względem powodowej spółki, oznacza podjęcie przez nią zobowiązania do niedochodzenia należności w pozostałym zakresie, nie pozbawia ją to faktycznej możliwości prowadzenia egzekucji o taką należność. Ponowne wszczęcie egzekucji stanowiłoby w takim wypadku jedynie niewykonanie zobowiązania umownego, które nie zostało zresztą obarczone żadną sankcją.

Przesłanką uwzględnienia powództwa opozycyjnego, na którą powołuje się strona powodowa jest wygaśnięcie zobowiązania stwierdzonego tytułem wykonawczym. Niewątpliwie wobec jego częściowego wykonania i zwolnienia powodowej spółki z pozostałego długu, zobowiązanie wygasło, co uzasadnia pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności. Sąd nie bada w tym przypadku, czy wierzyciel ma zamiar dalszego prowadzenia egzekucji i czy podjął zobowiązanie, że nie będzie jej prowadził, gdyż nie jest to przesłanką negatywną roszczenia z art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c.. Powództwo to mogłoby zostać oddalone tylko w przypadku, gdyby zobowiązanie dłużnika wobec wierzyciela nie wygasło lub tytuł wykonawczy nie byłby już wykonalny (wobec zaspokojenia wierzyciela w toku egzekucji). Takie okoliczności nie miały jednak miejsca w niniejszej sprawie.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny orzekł jak w punkcie pierwszym sentencji na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania odwoławczego Sąd Apelacyjny orzekł na zasadzie art. 98 § 1 k.p.c. Na zasądzoną na rzecz strony powodowej kwotę złożyły się koszty zastępstwa procesowego w wysokości 2.700 zł ustalone na podstawie § 12 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 490), koszty podróży pełnomocnika strony powodowej z B. do siedziby Sądu na rozprawę w dniu 9 lipca 2014 r. w kwocie 836 zł oraz koszty noclegu pełnomocnika powódki w związku z wyjazdem na powyższą rozprawę w wysokości 175 zł (zgodnie ze spisem kosztów).